

De oude ‘Spulse Gemeente’ onder Groenendaal verkocht in 1848

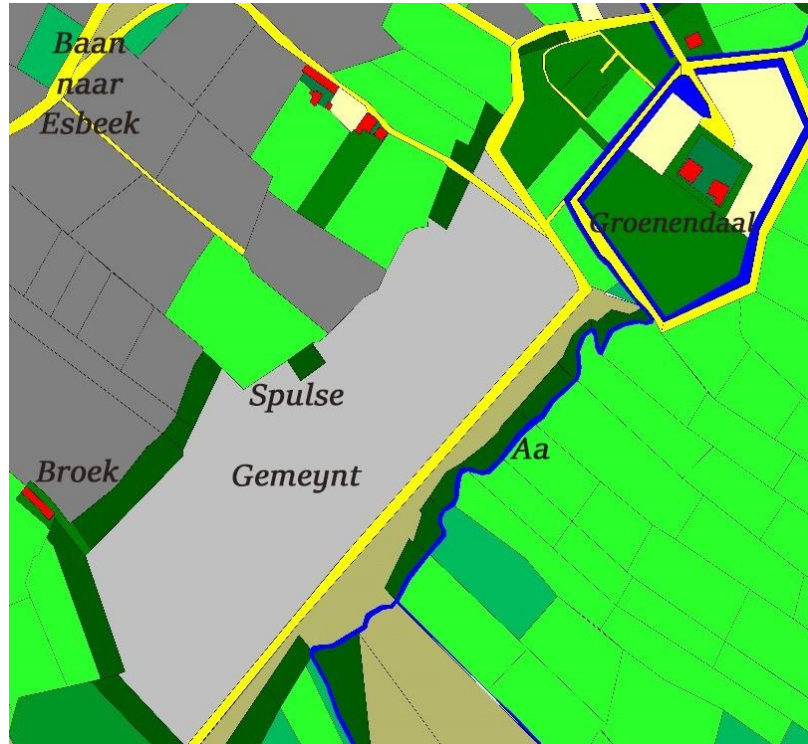
door Jan van Helvoirt

De ‘Heilige Geest van Beek’ bezat in 1525 een beemd aan *de Spulder Gemeynt*. Aert Jan Claes kocht in 1527 de beemd de ‘Bruggelaer’ bij de Spulder Gemeynt in het Grootbroek. Henrick Geraert die Wolf verwierf in 1533 een beemd tegenover de Spulder Gemeynt. Jan Henrick Hessels werd in 1550 eigenaar van de ‘Breedten Beempt’ aan de Spulder Gemeynt. De priester Adriaan Wijten, ‘rectoir van het Barbara Altaar’ bezat in 1554 de beemd het Grootbroek aan de Spulder Gemeynt. Hendrik Gerrit Schepens vererfde in 1707 het Nieuw Velt aan de Spulse Gemeynt. Hendrik van der Meys erfde in 1743 de boerderij het ‘Broek’ aan de Spulder Gemeynt. De naburen van de Speulse Gemeint werden in 1760 beboet omdat de Loop niet geveegd was. De Heer Bouwens liet in 1780 zijn Visvijver ‘oprossen’ met plaggen uit de Spulse Gemeente. Lambert van Erk moest in 1784 de draaiboom aan het Straatje aan de Spulse Gemeynt maken. Jan de Wit erfde in 1798 de boerderij het ‘Broek’ oost de Spulse Gemeente en west de Heerbaan. In 1799 werd voor het Mannengasthuis een Dijk aangelegd door de Spulse Gemeint. Verkoop van heischaal in 1800 op de Horsten op de Spulse Gemeente ‘om de weide te verbeteren’. Het dorpsbestuur liet in 1801 door Jan Ketelaars een heul op de Spulse Gemeente aanleggen.

De schepenen verkochten in juni 1815 ‘heischaal’ op de Spulse Gemeente. In de hoek van de Spulse Gemeente kwam in 1821 voor het Straatje een draaiboom en Norbert van Dijk moest in 1821 bij de brug bij de Spulse Gemeente een draaiboom hangen of de ‘brug ruimen’. Adriaan Wouter Hesselmans vervoerde in 1822 een ‘beer’ (=houten afvoergoot) naar de Spulse Gemeente. Gerrit de Kroon deed in 1825 het Bos aan de Spulse Gemeente, oost de Stroom, in de verkoop. Nadat Beek eeuwenlang erg zuinig was geweest op haar ‘gemynten’, verkochten de schepenen in oktober 1848 niet minder dan 263 percelen ‘inculte heidegronden’ waarvan 28 percelen in de Spulse Gemeente aan onder andere de bakker Johannes van der Poel, de slachter Hendrik Lathouwers en de tapper Joseph Peter van Rooij. Maximiliaan Majoie bezat in 1870 de Spelsche Gemeente. De kinderen Elings verkochten in 1875 de Speulsche Gemeente. Hubertus Swagemakers bezat in 1910 de Spelsche Gemeente en het Kasteel Groenendaal. Piet Kiemeny kocht in 1921 de ontginning de Spulse Gemeente in vier percelen ook wel ‘Gagel’ genoemd.

In het Reglement van de Vrijheid van Hilvarenbeek van 27 oktober 1661, dat 45 artikelen omvat, werd al in nummer 24 bepaald: *mochten eenige vroente ofte gemeenten wierden vercocht dan sulcx nyet gedaan sall mogen worden sonder goetvinden van de voorschreven Gehuchten!* Een mooi voorbeeld daarvan dateert van 7 januari 1759, toen de Heer Smeling van Groenendaal 12 tot 14 lopen wenste te kopen uit de grote Spulse Gemeynt. De naburen kwamen volop hun bezwaren aantekenen. Jan Lemnius zei *geen gemeente van de Spulse Gemeente vercocht te willen hebben*. De boeren Jan Trompen, Arnoldus van Hees, Hendrik van Wijk, Cornelis Mallens, Hendrik van de Berg, Goyart Bakkers en Cornelis de Laat waren het met hun voorganger eens! Peter Wijten vertelde *daar niet bij bevoordeelt te sijn*. De weduwe Cornelis van Hoof liet weten ‘de gemeente niet quyt te willen weesen’. Arnoldus Verdoncq vond *dat hij de gemeente niet kan weg geeven*. Jan van Selst gaf aan daar bij benadeeld te zijn. Hendrik Walschot was van mening *dat hij het van de nakomelingen niet kan weggeven*. Peter Otten uit het Laag Spul wist te melden dat hij de gemeente niet kon missen. Servaas Goossens liet weten geen toestemming tot verkoop te willen geven. Francis van de Berg liet horen *daar bij benadeelt te sijn soo wel als sijn bueren*. Jan van de Broek zei de ‘gemeente’ niet te willen en kunnen missen! Anthonie Verhagen zei: “Het raakt mij niet, maar ik sta het niet toe”. Peter Jan Bruurs *seyt dat hij het voor sijn part niet vercocht wil hebben*. Hendrik Wouter van Loon als *regent vant*

manhuys seyt daar bij benadeelt te sijn. Dirk Pellen tot slot zei dat hij daar van niet veel weet te seggen! Pas in 1848 ging de gemeente over tot verkoop van de Spulse Gemeeynt. Men had veel geld nodig voor de aanleg van de Grintweg of Tilburgse Weg. Nu wordt het totale gebied gebruikt voor de boomteelt. Over de verkoop van die 'gemeeynt' kan ik nog wel een boompje opzetten, maar dan ziet men wellicht door de bomen ... het bos niet meer!

De 'Spulse Gemeeynt' werd in 1848 toch in delen aan de boeren verkocht

De oude 'Spulse Gemeeynt' (l) tussen Groenendaal, de stroom, het viaduct en de N 269